

9.9.2010

wpd Finland Oy
Keilaranta 13
02150 ESPOO

Begäran och konsekvensrapport 26.4.2010

BEDÖMNINGSRAPPORT AV MILJÖKONSEKVENSER, MIELMUKKAVAARA VINDKRAFTPARK

PROJEKTINFORMATION OCH FÖRFARANDET VID MILJÖKONSEKVENSBEDÖMNING

Projekt Mielmukkavaara vindkraftpark

Ansvariga för projektet wpd Finland Oy
Kägelstranden 13
02150 Esbo

Kontaktperson: Heli Rissanen (tfn 040 578 7584)
e-postadress: h.rissanen@wpd.fi

wpd Finland Oy i samarbete med Forststyrelsen, Laatumaa

MKB-konsult Pöyry Management Consulting Oy
PB 93
02151 Esbo

Kontaktperson: Tiina Kähö (tfn 010 332 1441)
e-postadress: fornamn.efternamn@poyry.com

Kontaktmyndighet Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral
Hallituskatu 5 C
FI-96100 ROVANIEMI

Kontaktperson: Leena Ruokanen (tfn 040 738 6840)
e-postadress: fornamn.efternamn@ely-keskus.fi

Förfarandet vid miljökonsekvensbedömning

Den projektansvariga har bedömt projektets miljöpåverkan utifrån bedömningsprogrammet och det yttrande som givits av kontaktmyndigheten och samlat resultaten i bedömningsrapporten för miljökonsekvenser. Kontaktmyndigheten avger sitt utlåtande om bedömningsrapporten och dess tillräcklighet.

MKB-förfarandet slutförs när kontaktmyndigheten avger sitt utlåtande och andras ställningstaganden till den projektansvariga.

Behovet av bedömningsförfarande kring konsekvenserna för vindkraft-parken bygger på ett beslut av Lapplands miljöcentral den 17.11.2008.

Bedömningsrapporten om miljökonsekvenser och kontaktmyndighetens utlåtande om den bifogas till de nödvändiga tillståndsansökningarna för projektet. Av tillståndsbeslutet ska framgå på vilket sätt bedömningsrapporten och kontaktmyndighetens yttrande om den beaktats.

Projektet och dess placering samt presenterade alternativ

wpd Finland Oy och Forststyrelsen Laatumaa (de projektansvariga) avser att bygga en vindkraftpark på Mielmukkavaara i Muonio cirka 16 km nord-nordväst om Muonios kommuncentrum. Projektet består av en vindkraftpark med en totaleffekt på 30 – 45 MW (15 – 10 vindkraftverk, vilkas effekt per enhet är 3 MW) samt en kraftledning på 110 kV till Muonio elverk, som ligger norr om stamväg 79 mellan kommuncentrum och Olos. Muonio elverk är anslutningspunkten till det regionala elnätet. Kraftledningens längd är cirka 20-25 km. Vindkraftanläggningens högsta höjd är cirka 150 meter med rotorn inräknad.

Alternativ 0: Projektet genomförs inte.

Alternativ 1: Kraftverk 15 stycken, enhetseffekt 3 MW, uppskattad elproduktion cirka 110 GWh per år, uppskattad topp effekt cirka 2 440 timmar per år.

Alternativ 2: Kraftverk 10 stycken, enhetseffekt 3 MW, uppskattad elproduktion cirka 75 GWh per år, uppskattad topp effekt cirka 2500 timmar per år.

Alternativ A: Kraftledningen utgår från Mielmukkavaaras norra sluttning och går runt Mielmukkavaara på östra sidan. Ledlinjen ansluter sig till den befintliga 45 kV ledlinjen mellan sjöarna Syväjärvi och Mielmukjärvi så att den följer denna linje till Muonio elverk. Linjeföringen av den nya leden avviker från den befintliga vid överfarten över norra delen av Utkujärvi och Laitakoski. I alternativ A går rutten cirka 20 kilometer längs den befintliga ledningen, behovet av helt ny ledningsväg är cirka 5 kilometer.

Alternativ B: Kraftledningen utgår från Mielmukkavaaras norra sluttning och går runt Mielmukkavaara på västra sidan. Ledlinjen går mellan Mielmukkavaara och Mielmukkavuoma söderut längs riksväg 21 till den norra sidan av Yli-Muonio. Härifrån fortsätter linjen på norra sidan av Utkujärvi till södra sidan av Kaarnaksenvaara, där den ansluter sig till den befintliga 45 kV ledlinjen som går till Muonio elverk. Linjeföringen av den nya leden avviker från den befintliga vid överfarten över norra delen av Utkujärvi och Laitakoski. I alternativ B går rutten cirka 15 kilometer längs den befintliga ledningen, behovet av helt ny ledningsväg är cirka 15 kilometer.

Alternativ C: Kraftledningen följer alternativ B till västra sidan av Ylimuonio där den svänger söderut och korsar stamväg 21 och fortsätter till Autioniemi. Från Autioniemi överskrider linjen Muonio älv och går längs södra stranden av öarna Kuusisaari och Isosaari. I östra änden av Isosaari korsar linjen åter Muonio älv och fortsätter i samma riktning och

korsar Utkujoki på västra sidan av Poikkijärvenmaa. Härifrån går linjen söderut till Lapalipalo där den svänger österut och korsar stamväg 21 på norra sidan av Keinovuonmaa och fortsätter mellan Ylinenvaara och Iso Laitajärvi till södra sidan av Keskinenvaara där linjen ansluter sig till den befintliga 45 kV ledlinjen som går till Muonio elverk. I alternativ C följer ruten den befintliga ledningen i cirka 6 kilometer, behovet av helt ny ledningsväg är cirka 23 kilometer.

Sammanslagning av bedömningsförfarandet med andra lagenliga förfaranden

Projektets genomförande förutsätter en detaljplan. Muonio kommun håller på att utarbeta en detaljplan för Mielmukkavaara. Planläggningsförfarandet i enlighet med markanvändnings- och bygglagen har sammanfogats med mkb-förfarandet. Samkörningen gäller tidtabeller, nödvändiga utredningar och konsekvensbedömning, granskning av alternativ samt deltagandeordning.

Den tillräckliga bedömning av projektets påverkan av Natura-områden som avses i naturvårdslagen har genomförts i samband med mkb-förfarandet. Därmed tar detta utlåtande även ställning till Natura-bedömningens tillräcklighet. Även Forststyrelsens naturtjänster har framfört sin ståndpunkt i sitt utlåtande.

Enligt renskötsellagens 53 § måste statliga myndigheter vid planering av åtgärder som gäller statlig mark och som väsentligt påverkar utövandet av renskötsel förhandla med renbeteslaget. En förhandling hölls i ärendet, och deltagarna var Forststyrelsen i egenskap av förvaltare av statlig mark, Muonio renbeteslag, Renbeteslagens förbund, den projektansvariga, Muonio kommun samt även Lapplands miljöcentral som då fungerade som mkb-kontaktmyndighet. Ett sådant brett förankrat förhandlingsförfarande ansågs som positivt.

INFORMATION OCH HÖRANDE OM BEDÖMNINGSRAPPORTEN

wpd Finland Oy har den 26.4.2010 lämnat bedömningsrapporten för konsekvenserna av Mielmukkavaaras vindkraftparksprojekt till Lapplands ELY-central. Bedömningsrapporten för miljökonsekvenserna av vindkraftparken, särrapporterna samt kungörelsen har funnits till påseende på kommunkansliet i Muonio och Lapplands ELY-central samt på internet på www.ely-keskus.fi > Alueelliset ympäristökeskukset > Lappi > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > (Under kategorin Ennen vuotta 2010 vireille tulleet ja päättyneet YVA-hankkeet) Vireillä olevat YVA-hankkeet > Mielmukkavaaran tuulipuisto från och med 10.5.2010 under hela bedömningsförfarandet. Kungörelsen om bedömningsrapporten har publicerats i tidningarna Lapin Kansa och Pohjolan Sanomat 9.5.2010 samt i Luoteis-Lappi 6.5.2010. Den officiella anslagstiden var 10.5.- 9.7.2010, och under den tiden skulle utlåtanden och åsikter skickas till Lapplands ELY-central.

Man har också kunnat ta del av bedömningsrapporten och MKB-särutredningarna på kommunbiblioteket i Muonio och i den samnordiska biblioteksbusen.

Begärda utlåtanden

Lapplands ELY-central har begärt utlåtanden om bedömningsrapporten från Muonio kommun, Lapplands förbund, Forststyrelsen, Lapplands naturtjänster, Enontekis kommun, Museiverket, Tornedalens landskapsmuseum, Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet, Gränsbevakningsväsendet, Gränsbevakningen i Lappland, Flygstaben, Lapplands naturskyddsdistrikt, Lapin lintutieteellinen yhdistys ry (Lapplands ornitologiska förening), Finavia Enontekis flygplats, Harrinivan Lomakeskus, Lapin Safarit, Lapland Hotels, Luoteis-Lapin matkailuyhdistys ry, Tunturi-Lapin kehitys ry, Muonio el-andelslag, Kätkäsuvanto byaförening, Ylimuonio byaförening, Muonio renbeteslag, Muonio renbeteslag/Yläperän tokkakunta, Renbeteslagsföreningen, Muonio jaktvårdsförening, Ylimuonion Kairamiehet ry, Maahiset ry och jägarna i Kätkäsuvanto.

Materialet har 3.5.2010 skickats till miljöministeriet för hörande i Sverige. Naturvårdsverkets utlåtande om svenskarnas ställningstaganden har 13.7.2010 inkommit från miljöministeriet.

Totalt åtta utlåtanden från Finland och två från Sverige har avgivits om bedömningsrapporten. De ursprungliga utlåtandena om bedömningsrapporten förvaras på Lapplands ELY-central. Kopior av utlåtandena har lämnats till den projektansvariga. Ett sammandrag av utlåtandena presenteras längre ned. Inga åsikter har framförts.

Informationsmöte för allmänheten

Ett informationsmöte för allmänheten ordnades 25.5.2010 i Muonio högstadieskolas auditorium. Information om mötet publicerades i Luoteis-Lappi 6.5.2010 och i Lapin Kansa och Pohjolan Sanomat 9.5.2010. Ungefär 65 personer deltog i mötet.

De resultat av bedömningen som väckte mest diskussion var:

- Inverkan på landskapet, särskilt i Muonio, Kätkäsuvanto och Kajanki
- Inverkan på turistnäringen; områdets attraktionskraft, kommande investeringar på området
- Projektets nytta för lokalbefolkningen
- Buller från vindkraftverken; bullernivåer och bullerradie
- Inverkan på områdets fåglar
- Frågan om vindstyrkans tillräcklighet på Mielmukkavaara
- Vindkraftparken livscykel

Vid mötet framfördes följande frågor och kommentarer:

- Vindkraftparken inverkar menligt på byn Kajankis landskap och minskar fastigheternas värde
 - Sett från Muonio hamnar vindkraftparken i vägen för midnattssolen
 - Varför vill ett utländskt företag bygga en liten vindkraftpark i Finland?
- Svar: wpd har verksamhet i flera länder och ett flertal projekt även i Finland.
- Vilken nytta har lokalbefolkningen av projektet? Invånarna bör få ersättning för landskapsförstörelsen. Svar: Möjligheten utreds att lokalbefolkningen ska kunna bli delaktiga i investeringar i vindkraftparken.
 - Har någon bedömning gjorts av projektets negativa effekter för den regionala ekonomin, särskilt för turistnäringen? Hur skulle projektet påverka turistbranschens investeringar i regionen och verksamheten vid

exempelvis Ylläs och Levi? Svar: En svår bedömning, utredningar med anknytning till detta pågår fortfarande.

- Varför bygger man på land istället för till havs där det blåser mer? Svar: Att bygga till havs är å andra sidan betydligt dyrare.

- Behövs projektet verkligen utöver de planerade nya kärnkraftverken? Svar: Vi har nationella mål rörande förnybar energi som inte påverkas av kärnkraftsutbyggnaden.

- Hur kan man veta vad som händer med vindkraftparkens område när vindkraftverkens driftstid har löpt ut? Svar: Enligt lagstiftningen ska MKB-förfarandet innefatta granskning av projektets livscykel, varför den presenterats på detta sätt i miljökonsekvensbedömningen.

- Finns det några forskningsresultat som visar att Mielmukkavaara är en tillräckligt blåsig plats för en vindkraftpark? Svar: Vindmätningar pågår och kommer fortsätta göras. Vindkraftparken byggs bara om vindstyrkan är tillräcklig.

- Förpliktigar landskapsplanen Forststyrelsen att utveckla vindkraftparksprojektet på Mielmukkavaara? Svar: Nej, men myndigheter ska främja landskapsplanens genomförande.

- Hur kan man beskriva bullernivån? Svar: MKB-programmet innehåller förteckningar över bullernivån från olika källor. En viskning ligger på 30-40 dB och normalt tal på 50-60 dB. Bullret från vindkraftverk är dock av en annan typ än jämnt buller.

- Bullret från Olos vindkraftpark är ett behagligt sus.

- Hur reagerar djuren på bullret från vindkraftverken?

- Kan kraftledningen ersättas med en vattenkabel där vattendrag ska korsas? Kan man använda sig av nya stålstolpar till kraftledningen, som behöver en smalare ledningsgata? Svar: Att lägga vattenkablar under vattendrag är en möjlighet under utredning. Vi känner till möjligheten att använda stålstolpar, men det är ett nytt fenomen som ännu bara har börjat utredas.

- Turister från Centraleuropa kommer hit för att uppleva en ödemark utan vindkraftverk. Vindkraftverken förändrar landskapet så att turisterna inte upplever den känsla av vidsträckta ödemarker som de gör på safari idag.

- Även Sonkavaara är markerat som vindkraftparksområde i landskapsplanen. Om det blir verklighet skulle det inverka även på byn Kätkäsvantos landskap.

- Hur kan man planera en vindkraftpark i ett häckningsområde för örnar? Svar: Örnarnas häckning studeras som bäst för att inhämta mer information.

- Inverkar vindkraftverken på ripflockarna Mielmukkavaararegionen? Svar: Nej. Riporna flyger på lägre höjd än rotorbladen.

- Går det med tanke på de annorlunda omständigheterna att tillämpa de norska forskningsresultaten om kollisionsrisker för fåglar på Finlandska förhållanden?

Utlåtanden

1. Muonio kommunstyrelse

Kommunstyrelsen ger sitt otvetydiga stöd till vindkraften som förnybar energikälla och känner och bejakar sitt kommunala delansvar i den nationella klimatstrategin. Socioekonomiskt bör det strategienliga vindkraftsbyggandet emellertid koncentreras till de områden som är blåsigast och där det orsakar minst landskapsförstörelse och dylikt, exempelvis till havs.

Efter att först ha givit grönt ljus till studier och eventuellt byggande av Mielmukkavaara vindkraftpark har kommunen konstaterat att såväl vindkraftparken som elledningarna orsakar en så pass omfattande negativ landskapspåverkan i den känsliga miljön att kommunens invånare om vindkraftparken blir verklighet måste få full kompensation för påverkan. Under hela bedömningsförfarandet för miljökonsekvenser har uppenbarligen varken markägaren eller vindkraftföretaget velat hitta en förhandlingspartner med något som hels förhandlingsmandat i frågan. Denna fråga har varit den principiellt viktigaste för kommunens del, men ändå finns den inte ens omnämnd i dokumenten.

Även i andra avseenden är miljökonsekvensbedömningen med sina omfattande studier bristfällig. Naturutredningarna innehåller inte tillräckliga uppgifter och bedömningar om effekterna för observerade rovfåglar. Vid tiden för det senaste offentliga mötet saknades också tillräckliga utredningar om vindkraftparkens effekter för jaktverksamheten.

Enligt kommunstyrelsens uppfattning bör MKB:n innehålla en uppskattning av den totalekonomiska effekten. Turistnäringens förluster i och med den förlorade ödemarskaraktären och det vidsträckta landskapet har i stort sett helt lämnats utanför utredningen och bedömningen. Ändå är turistnäringens årliga intäkter räknade i exempelvis skatteintäkter mångdubbelt större än vindkraftverkens beräknade avkastning under hela livscykeln.

Miljökonsekvensbedömningen tar inte ställning till det minskade tomt- och markvärdet i bland annat Mielmukka, Kajanki och Köngäsjärvi till följd av landskapspåverkan. Bedömningen hade kunnat kontrolleras hos exempelvis de största nationella fastighetsbolagen.

Om man efter MKB-förfarandet, sedan ersättningsfrågorna lösts på lämpligt vis, går vidare med projektering av området och byggande av Mielmukkavara vindkraftverk börkablars dras för elledningarna vid vattendrag och andra områden där ledningarna syns som mest. Kraftledningsstolparna måste också vara den nya typ av stålstolpar som väsentligt minskar utsiktspåverkan.

2. Lapplands förbund

Mielmukkavaara vindkraftparksområde omfattas av Fjäll-Lapplands regionplan som godkändes 23.11.1999 (med status som landskapsplan fr.o.m. 1.1.2010). Fjäll-Lapplands landskapsplan har godkänts av Lapplands förbunds fullmäktige och skickats till miljöministeriet för godkännande. I båda landskapsplanerna har Mielmukkavaara markerats som ett jord- och skogsbruksdominerat område med ett avgränsat område för vindkraftverk (tv 2367). Området lämpar sig väl för utnyttjande av vindkraft i enlighet med de riksomfattande målen för områdesanvändning. I Fjäll-Lapplands landskapsplan har Ishavsbanan pekats ut som en förbindelse att utreda beträffande utvecklingen av spårtrafiken. Syftet i landskapsplanen är att påvisa utredningsbehovet av en spårtrafikförbindelse från Kolari till Norge. Det gör att avståndet till Mielmukkavaara inte geografiskt kan fastställas exakt utifrån landskapsplanen.

I samband med landskapsplanläggningen har det konstaterats att de största visuella effekterna av vindkraftverken riktar sig mot Kajankis nationellt värdefulla landskapsområde. Mielmukkavaara öppnar sig direkt

mot byn och är därmed en betydande del av bylandskapet. Planeringen måste ta hänsyn till landskapspåverkan för byn Kajanki, Norrskensvägen och på andra sidan gränsen i Sverige. Bemödanden bör göras för att mildra de negativa konsekvenserna. Fotomontagen och analysen av frisiktsområdet gav en god bild av förändringarna som sker i området.

Av de olika alternativen för dragning av kraftlinjen som presenterats i miljökonsekvensbedömningsrapporten är det VE A som löper den längsta sträckan längs den befintliga ledlinjen och därmed stämmer överens med landskapsplanens mål. I de särskilda målen för de riksomfattande målen för områdesanvändningen omnämns att man vid dragning av kraftledning i första hand ska utnyttja befintliga ledningsgator.

Lapplands landskapsplan 2030 har fastslagit de långsiktiga målen för Lapplands utveckling. Gällande vindkraftparker strävar man efter centraliserade lösningar och efter att jämka verksamheten med turismen, naturskyddet och rennäringen. Ett av målen i Fjäll-Lapplands landskapsplan är att öka landskapets egna produktion av förnybara naturresurser, vilket även inbegriper vindkraft.

3. *Forststyrelsen Lapplands naturtjänster*

Vindkraftparksområdet uppfyller de riksomfattande målen för områdesanvändning. I Fjäll-Lapplands bestyrkta landskapsplan har området markerats som produktionsområde för vindkraft.

Som Lapplands naturtjänster ser på saken har miljökonsekvensbedömningen utförts i enlighet med det tidigare godkända programmet och beskrivningen upprättats i enlighet med lagen och förordningen om bedömningsförfarande för miljökonsekvenser. Utredningarna och bedömningarna är yrkesskickligt och noggrant genomförda och bygger på goda tillgängliga informationskällor och metoder. Rapporten och dess särutredningar ger en god och mångsidig bild av miljökonsekvenserna för de olika alternativ till vindkraftpark som är under bedömning.

Byggandet av vindkraftparken på Mielmukkavaara förändrar områdets markanvändning, eftersom fjället för närvarande är helt obebyggt. En vägförbindelse byggs till området och högst cirka en hektar skog röjs runt varje vindkraftverk. Byggandet av vindkraftparken förändrar över ett stort område utsikten mot Mielmukkavaara, landskapets karaktär i älvdalen, Mielmukkavaaras roll i landskapshelheten och gränserna för den mänskliga verksamheten i älvdalen och verksamhetens natur. Den största lokala påverkan riktar sig troligen just mot den av människor upplevda landskapsbilden. De boende i närområdet bekymrar sig främst för bevarandet av turistnäringen, landskapet och naturen. Dessa påverkar näringslivet i hela Muonio kommun, eftersom turismen och dess multiplikatoreffekter är av avgörande betydelse i trakten. Vindparksprojektet på Mielmukkavaara innebär inget direkt hinder för den operativa turistverksamheten, utan påverkan är närmast indirekt i och med att landskapets vildmarkskaraktär försvagas. I och med byggandet av vindkraftparken förändras den nuvarande vildmarksmiljön till en bebyggd miljö. Lokalbefolkningens, turisternas och researrangörernas inställning är dock individuell och kommer sannolikt att förändras i gynnsammare riktning med tiden.

Vindkraftparken får enligt rapporten totalt sett inga betydande konsekvenser för växtligheten, djurlivet eller naturens diversitet. Byggandet av vägnätet och avverkningen av marken under kraftverken orsakar visserligen en viss splittring av naturområdet. Livsmiljön för fågelbeståndet förändras lokalt, men konsekvenserna för bofasta fåglar och flyttfåglar bedöms ändå totalt sett vara små. Vindkraftparkens påverkan kan vara störst för dagrovfåglarna, vilkas revir den ligger på och vilka därför riskerar kollisioner. Om projektet genomförs bör effekterna på fågelbeståndet prioriteras särskilt i uppföljningarna av naturen. Kraftledningens konsekvenser för fågelbeståndet är totalt sett små med undantag av ruttalternativ C, som märkbart ökar kollisionsrisken inom Muoniojärvi- och Muoniojärvi-Utkujoki-området. Det gör C till det klart sämsta alternativet.

I anslutning till detta gjordes också en behovsprövning av Natura-bedömning av vindkraftparken avseende Natura 2000-områdena i vattenområdena i Muoniojärvi-Utkujoki, Pallas-Ounastunturi och Tornionjoki-Muoniojärvi. Behovsprövningen kom till slutsatsen att projektets konsekvenser för de ovannämnda Natura 2000-områdena är så små att något behov av en egentlig bedömning av Natura-påverkan inte föreligger. Undantaget är kraftledningsalternativet C, som sannolikt medför negativa konsekvenser för ovannämnda Natura 2000-område. Om man skulle fortsätta med planeringen detta alternativ, bör man även göra en egentlig Naturabedömning. Lapplands naturtjänster delar denna uppfattning.

De båda vindkraftalternativen 1 (15 vindkraftverk) och 2 (10 vindkraftverk) är enligt rapporten vad gäller de flesta miljökonsekvenser mycket likvärdiga och skillnaderna mellan dem är små. Påverkansområdet för viss miljöpåverkan, t.ex. buller och landskapspåverkan, är dock något större i alternativ 1 på grund av det större antalet kraftverk. I bedömningen av miljöpåverkan har inga sådana skadliga miljökonsekvenser konstaterats i något av vindparksalternativen, som inte skulle kunna godkännas eller mildras till en godtagbar nivå. Enligt Lapplands naturtjänsters uppfattning är vindkraftparksalternativen således miljömässigt genomförbara

Enligt alternativ A behöver minst antal nya kraftledningsgator byggas. Detta alternativ är därför att rekommendera som miljömässigt minst skadligt. Skillnaderna gentemot alternativ B är dock inte stora. Således är både kraftledningsalternativ A och B enligt Lapplands naturtjänsters uppfattning miljömässigt genomförbara. Däremot bör alternativ C som har betydligt mer skadliga effekter avslås, om vilket beslut också har fattats.

Lapplands naturtjänster anser att bedömningsrapporten är tillräcklig och instämmer i slutsatsen att projektet för miljökonsekvensernas del är genomförbart med noggrann fortsatt planering och med beaktande av resultaten och observationerna i miljörapporten. Den fruktbara dialogen med olika intressegrupper som inletts under MKB-förfarandet om metoder för att förebygga, mildra och kompensera skadliga konsekvenser bör fortsätta.

4. Museiverket

I bedömningsrapporten och dess bifogade särutredningar har projektets effekter presenterats ingående utifrån två alternativ.

Vindkraftverken och kraftledningen är framträdande i omgivningen och förändrar landskapsbilden på många sätt. Utredningsarbetet ur den bebyggda miljöns perspektiv har enligt Museiverkets uppfattning varit tillräckligt för att ligga till grund för beslutsfattande. I projektområdets utredningar har heller inga fasta fornlämningar konstaterats som ska freddas enligt lagen om fornminnen (295/63) och som skulle påverkas av vindkraftparksprojektet.

5. Gränsbevakningen i Lappland

Gränsbevakningen i Lappland har inget utlåtande att ge om bedömningsrapporten.

6. Lapplands naturskyddsdistrikt rf

Lapplands naturskyddsdistrikt stödjer den planerade vindkraftparken i Mielmukkavaara förutsatt att noggrannare planer upprättas för förebyggande och mildrande av negativ påverkan samt att uppföljningsprogrammet preciseras.

Bedömningsrapporten av miljökonsekvenser visar att miljöeffekterna studerats mycket grundligt. Av rapporten framgår inte när växtinventeringen genomförts. Dessutom genomfördes kartläggningen av flyttfåglar enligt våra uppgifter två veckor för sent under våren 2009. Med tanke på fåglarnas årliga variationer ger en terränginventering under ett år inte någon grund till särskilt omfattande generaliseringar. Informationen kompletterades emellertid från olika källor utöver terränginventeringen. Det var bara för de arktiska sjöfåglarna som det helt saknades förhandsuppgifter. Även för de häckande fågelstammarna var informationen för knapphändig för att tillåta generaliseringar. I kapitel 7 omnämns överhuvudtaget inte den internationella konventionen om bevarande av våtmarker (Ramsarkonventionen 1971 och Riikonventionen 1992) eller ramkonventionen om skydd av migrerande vilda djur. Ingen hänsyn har således tagits till betydelsen av dessa konventioner.

Med tanke på de mycket noggranna och detaljerade studierna och beskrivningarna hade man väntat sig en bättre beskrivning även av hur den negativa påverkan ska begränsas. Negativa effekter för fågelstammen kan lindras genom att förlägga arbetet inom vissa tidsramar och inrikta det på olika sätt. Ändå ska tydligen byggverksamheten pågå även under häckningstiden. Tar man alltså ändå hänsyn till fåglarnas häckningstider men inte andra djurs, och vad innebär det i praktiken?

Att välja bort alternativ C är ett välgrundat beslut. Det hade varit önskvärt att i kapitel 11 beskriva närmare på vilket sätt vattenhushållningen i exempelvis Isolompolo myrområde och andra våtmarker som skulle genomkorsas av kraftledningen kommer att förändras och om detta på något sätt går att förebygga.

I området finns också sällsynta förekomster av utter, en art enligt naturdirektivets bilaga IV(a). Har utterns habitat kartlagts noggrannare, så att hänsyn kan tas till dem i planeringen och byggskedet?

För turismens del vore det önskvärt att vindkraftbolaget aktivt deltar i och delfinansierar sökandet efter nya resrutter för att ersätta de som gått förlorade, samt bygger ett nytt skärmskydd längs rutten.

Man skulle också ha önskat sig mer idéer om hur de negativa sociala effekterna kan förebyggas och lindras. Rapporten svarar inte heller på de i samband med bedömningsprogrammet framförda kraven på markkabler. På sidan 135 finns en rekommendation att kabelläggning av ledlinjen vid Ylinen Utkujävis nordostliga ände är den bästa lösningen med tanke på kollisionsrisken för fåglar. Markkabel bör användas även för samtliga ur landskapshänseende känsliga vattendrag. På kartan i bilaga 2/5 ser den gamla kraftledningen ut att kringgå ett för fågelstammen betydelsefullt område vid Ylinen Utkujärvis nordostliga del, medan den nya linjen (både VEA och VEB) skulle passera rakt över vattendraget. Detta nämns emellertid ingenstans i rapporten. Förvånande är också att inget nämns om rennäringen i kapitel 11?

Uppföljningsprogrammet är blygsamt i jämförelse med det övriga utredningsarbetet. Eftersom så lite förhandsupplysningar framkommit om arktiska flyttfåglar och områdets häckningsfåglar vore det på sin plats att utöver de ovannämnda fortsätta uppföljningen även för dagrovfåglar redan innan byggandet och under åren efter byggandet så länge att de årliga variationerna kan uteslutas.

7. Renbeteslagsföreningen

Vindkraftverk har tidigare inte förekommit i finska renskötselsområden i så skala som nu planeras i Muonio kommun, i Muonio renbeteslags områden. Byggandet av vindkraftparken påverkar Muonio renbeteslag, där det största tillåtna antalet renar är 6 000. I Mielmukkavaaraområdet är det Yläalueen tokkakunta som vallar renarna, och som årligen vallat omkring 1 500 renar. Olägenheterna som orsakas av vindkraftparken riktar sig mot Yläalueen tokkakuntas renskötsel, så det rör sig bara om ett fåtal familjers arbete. Vindkraftparkens effekter skulle omfatta cirka 10 personers huvudsakliga uppehålle och arbete.

Muonio renbeteslag förlorar utöver området som reserverats för vindkraftparken och dess nödvändiga infrastruktur även dessas påverkansområden. Det är betydligt mer än de cirka 350 hektar som reserverats för vindkraftverket enligt MKB-rapporten.

Mielmukkavaara vindkraftpark kommer att förläggas mitt i Muonio renbeteslag. Vindkraftparker, vägnät och kraftledningar splittrar upp viktiga betesmarker för renarna.

Område särskilt avsett för renskötsel

Muonio renbeteslag ligger i ett område särskilt avsett för renskötsel, vars mark inte får användas på ett sätt på orsakar betydande olägenhet för renskötelsen, och överlåtelse och utarrendering av mark inom området får bara ske under förutsättning att markägaren eller arrendatorn inte har rätt till ersättning för de skador som renarna orsakar (2 § Renskötsellagen).

Rätt till fri betesgång

Fri betesgång är en förutsättning för lönsam renskötsel, som är avsedd som och erkänd som en permanent rättighet. Denna rättighet har garanterats med en förordning på lagnivå (3 § Renskötsellagen). Den ger renarna rätt att fritt hämta sin näring i naturen, med undantag som finns listade i lagen.

Förutsättningarna för renskötseln kan jämföras med ett allmänintresse, såsom man gjort i terrängtrafiklagens förarbeten. Detta stärker renskötselns ställning och berättigande inom området särskilt avsett för renskötsel. Renskötseln har inte behandlats som ett allmänintresse i bedömningsrapporten.

Säkerhetsfrågor

Renskötsel bedrivs på området för vindkraftparken. Arbetet med renskötseln och renskötarens transporter måste vara säkra i alla vindkraftparken planeringsalternativ. Märkning av kraftledningar med s.k. fågelbollar är nödvändigt även med tanke på rennäringen. Det är viktigt när renarna ska samlas ihop med hjälp av helikopter. Trafik- och kraftledningsarrangemangen ökar olycksriskerna i området. Hur dessa risker och hot ska hanteras har inte utretts tillräckligt i MKB-rapporten.

Ersättning för betesmarksförluster

På sidan 29 i vilt- och fiskeriforskningsinstitutets renutredning för Mielmukkavaara vindkraftverk finns beräkningar av betesmarksförluster och monetära ersättningssummor för detta. Renbeteslagsföreningen konstaterar att det för närvarande inte är en uppgift för en särutredning till MKB:n att beräkna eurosummor för betesmarksförluster. I andra särutredningar har inga ersättningar i eurosummor presenterats för andra näringar eller markanvändare. Renbeteslagsföreningen kritiserar denna ovannämnda detaljerade punkt.

I bedömningsrapporten för Mielmukkavaara vindkraftparks miljökonsekvenser konstateras på sidan 10 att effekterna för rennäringen består i betesmarksförluster på högst 469 hektar. Därutöver konstateras att det på sin höjd motsvarar förluster av vinter- och sommarbetesmarker för ungefär 50 renar, och att även kraftledningsgatorna orsakar en del betesförluster och -förändringar. Renbeteslagsföreningen påpekar att betesförlusten för dessa 50 renar kan innebära att förlusten endast omfattar några enstaka renägares renar och deras betesförlust, varvid skadan blir mycket större. Olägenheten får alltså inte förringas på detta sätt och minimeras i beskrivningen.

Behandlingen och beräkningen av ersättningssummor hör till ett senare skede och är en sak mellan markägaren och renbeteslaget. I MKB:n kan och bör man konstatera att Muonio renbeteslag kommer att kräva ersättningar på årsnivå för betesförluster, och att detta är bra att informera om redan i projektets startskede.

Renbeteslagsföreningen betonar att expertbedömningen borde ha gjorts i sådan omfattning att flera experter och forskare inom renforskning från olika håll (METLA, Arktiska centret, universitet osv.) hördes för att få en bredare expertis i frågan. Renbeteslagsföreningen ser positivt på att grannländernas studier och deras resultat hörsammats i konsekvensbedömningen. Renbeteslagsföreningen ser också positivt på att

vindkraftparkens påverkan på renskötseln utretts i större omfattning än i någon tidigare MKB.

Ersättning för olyckor och olägenheter

För alla av vindkraftparken orsakade indirekta och direkta kostnader, olägenheter och skador, även oförutsedda sådana som framkommer senare ska renbeteslaget ersättas till fullo enligt principen för full ersättning.

Vindkraftbolaget eller tredje part till vilken verksamheten helt eller delvis överförs ska åläggas att ersätta de skador som härrör från verksamheten. Villkoren liksom de avtal som upprättas mellan renbeteslaget och vindkraftparksbolaget ska genom tillståndsbeslut besvärsvis göras bindande även för en eventuell tredje part. Vindkraftparksbolaget ska ta hänsyn till renskötseln i sin verksamhet. I eventuella tillståndsbeslut ska de ansvariga aktörerna förpliktigas att verka på ett sätt som minskar skador och olägenheter eller helt undviker dem.

Alternativ VEA

Muonio renbeteslag har sagt att alternativ VEA orsakar större skador för renskötseln än linjer som placeras längs leden. Renbeteslagsföreningen betonar att Muonio renbeteslags alternativ ska beaktas i vidarebehandlingen. Renbeteslagsföreningen stödjer det lokala renbeteslagets alternativ.

Förhandlingsskyldighet

Renbeteslagsföreningen betonar myndigheternas förhandlingsskyldighet. Statliga myndigheter måste vid planering av åtgärder som gäller statlig mark och som väsentligt påverkar utövandet av renskötsel förhandla med renbeteslagets representanter (renskötsellagens 53 §).

8. Kätkäsuvento byaförening

1. Invånarenkäten gjordes för tidigt, för deltagarna kunde vid tiden då enkäten besvarades inte ha hunnit bilda sig någon uppfattning om vilka enorma dimensioner vindkraftverken skulle få, hur de och även kraftledningarna skulle utmärka sig i landskapet, hur mycket av Mielmukkas krön som skulle grävas upp och hur områdets natur skulle påverkas. Enkäten borde ha genomförts först efter att miljökonsekvensrapporten slutförts.

2. Illustrationerna av vindkraftverk och kraftledningar i landskapet som publicerats i bedömningsprogrammet är fortfarande vilseledande, trots protesterna mot dem vid olika hörande- och deltagandemöten. För en stor del av bilderna har man använt foton tagna med vindvinkelobjektiv som bakgrund, vilket får vindkraftverken att verka ligga längre bort. Det hade varit lätt att korrigera detta genom att begränsa de befintliga bilderna till människoögats synradie (bildvinkeln för ett kino-objektiv med ca. 55 mm brännvidd). Man kan bara anta att bilderna är medvetet avsedda att vilseleda människor.

3: Från Kätkäsuvento by, där man i praktiken skulle se kraftverken från nästan varenda hushåll, finns ingen illustration överhuvudtaget. De enda illustrationerna från Mielmukkas norra sida är från Antinpalo och från Kätkesuanto på svenska sidan. Istället finns många illustrationer

från längre ner vid gränsen på svenska sidan. Ändå är Kätkäsuvento den by som kommer att lida mest av landskapspåverkan.

4. Bedömningen tar ingen som helst ställning till det minskade fastighetsvärdet till följd av vindkraftverkens landskapspåverkan. Ändå är värdeminskningen ett faktum som borde ha studerats grundligt. Att man i regel inte betalat någon ersättning för landskapspåverkan duger inte som förklaring. De är orimligt att låta vindkraftproduktionen betalas av enskilda fastighetsägare, när skadorna för dem kan uppgå till tiotusentals euro. Exempelvis längs Kätkäjärvis och Muonio älvs stränder samt allmänt i Pallas södra områden finns fortfarande gott om plats för semesterboenden, men vindkraftverken skulle inverka menligt på tomt-handeln.

5. Mielmukkavaaras naturutredning var ännu inte klar när MKB-rapporten färdigställdes. Av dagrovfåglarna utreddes åtminstone ett kungsörnsbo fortfarande i mitten av juni. En fjällvråk begagnar sig för närvarande av ett gammalt kungsörnsbo i Mielmukka, men av de många observationerna av örnparet står det klart att örnarna har ett nytt bo någonstans på fjället. Även fiskgjusar har byggt bon i Mielmukka och det finns observationer av havsörnar. Det står klart att kraftverken medför en stor risk just för stora dagrovfåglar, precis som exemplen från bl.a. Norge visar. Även stora rovdjur som björn och lo har påträffats i fjällområdet. Man har även funnit spår efter järv.

6. Mielmukkavaara är ett av Muonios bästa jaktområden för älg och skogsfågel. Fjället ligger längs flyttvägen mellan älgarnas vinter- och sommarbetesmarker. Vindkraftparken skulle påverka områdets jaktförhållanden negativt.

7. Mielmukkas krön skulle enligt utredningen grävas upp på ett nästan 500 hektar stort område. Inga utredningar finns av landskapsplaneringen för kraftverksområdet eller vägnätet, inte heller av vilket skick krönområdet skulle lämnas i efter att kraftverkens driftstid löpt ut. Att restaurera området tillbaka till naturtillståndet är omöjligt, för enbart kraftverkens fundament är enorma betongklumpar som aldrig försvinner.

8. En markerad vandringsled går via fjället från Pekkala i Kätkäsuvento till Hietala i Mielmukkajärvi och till Ylimuonio. Mielmukkas krön är exceptionellt stort och mångsidigt med sina tjärnar och bergsraviner och därmed ett fantastiskt utflyktsmål. Leden skulle helt förlora sin betydelse som utflyktsmål om vindkraftverken byggs.

9. De oavverkade urskogarna i Muonios norra delar utgör i sitt vildmarkstillstånd områdets viktigaste naturturismål. Skoter- och hundspanssleder går på båda sidor om Mielmukkavaara. Vindkraftverken skulle dominera fjärrlandskapet i hela Muonios norra delar. Muonios viktigaste näring och den som utvecklas snabbast är naturbaserad turism, och dess utvecklingsmöjligheter får inte riskeras med projekt som påverkar landskapet. I MKB-rapporten har man intervjuat turister om vindkraftverkens effekter, men antalet intervjuade är så litet att man inte kan dra några som helst generella slutsatser av det.

10. Byggandet av vindkraftparken skulle göra renbetesmarkerna mindre både på fjällets krön och längs kraftledningsgatorna. Förändringarna

skulle försvaga rennäringens lönsamhet och öka belastningen från renbetet på andra håll. Redan idag tycks det råda brist på bra vinterbetesmarker.

11. Kätkäsuvento byaförening har en positiv inställning till vindkraft, men föreningen anser att vindkraftverken borde byggas i redan bebyggd miljö med befintliga vägnät, kraftledningar och elkonsumenter. Sådana platser kunde vara havskuster, redan bebyggda fjällområden och industriområden. Kraftverk bör inte placeras i orörd natur långt ifrån konsumenterna, inte heller bör små vindkraftparker spridas ut här och där. De långa och dyra överföringslinjerna skulle förvärpa vindkraftens redan svaga lönsamhet genom att öka överföringsförlusterna.

12. Den generella tendensen i MKB-rapporten för Mielmukkavaara vindkraftparksprojekt verkar vara att tona ner de negativa effekterna och försöka behaga beställaren av utredningen och beslutsfattarna i Muonio kommun. Förlusterna för lokala näringar och invånare har på väldigt lösa grunder bedömts som ringa.

9. Naturvårdsverket

Utlåtandena kommer från Norrbottens länsstyrelse och Naturvårdsverket.

Beskrivningen av flyghinderljusen är bristfällig. Beskrivningen borde ha varit tydligare så att det vore möjligt att bilda sig en uppfattning av deras visuella inverkan.

Fågelinventeringen behandlar inte de sporadiska förekomsterna av stora rovfåglar som kungsörn i området. Det är en brist, eftersom det inte kan uteslutas att reviren för de fåglar som häckar på den svenska sidan sträcker sig över till Finland.

För dem som bor närmast projektområdet förändras landskapsbilden från orörd natur till en industrimiljö. Således kan man inte utesluta negativa effekter för naturturismens dragningskraft i området.

KONTAKTMYNDIGHETENS UTLÅTANDE

Miljökonsekvensbeskrivningen är grundligt genomförd och högklassig. Den höga nivån på särutredningarna i beskrivningens bilagor bidrar också till att öka materialets värde. Kontaktmyndigheten har även haft tillgång till icke offentligt naturrelaterat utredningsmaterial. Kontaktmyndigheten avser inte att i sitt eget utlåtande upprepa allt som behandlats i bedömningsrapporten, utan inriktar sig på de viktigaste frågorna. I bedömningarna har man på ett förtjänstfullt sätt använt sig av erfarenheter och vetenskapliga utredningar från annat håll. I de utlåtanden som getts framställs även brister i bedömningen, och de projektansvariga bör ta hänsyn till dessa i arbetet efter MKB-förfarandet i enlighet med lagstiftningen gällande de aktuella frågorna. Det vore önskvärt att fortsätta dialogen med de viktigaste intressentgrupperna, vilket också framförts i MKB-rapporten.

Kontaktmyndigheten tackar den projektansvariga och konsulten som utfört bedömningen för ett exemplariskt samarbete och för att ha hållit

kontaktmyndigheten informerad om aktuella uppgifter under MKB-förfarandet.

Projektbeskrivning

Information om projektet, projekttotaliteten, den projektansvariga, projektets syfte och nödvändighet med motiveringar har presenterats. Projektets tekniska beskrivning är mycket tydlig och grundlig. Den har gjort det möjligt att identifiera och utreda effekterna. MKB-rapporten innehåller uppgifter om projektets anknytning till andra projekt. En preliminär tidtabel har presenterats. Bedömningens upphovsmän har presenterats men deras expertis delges inte ens med akademiska meriter.

De för projektet nödvändiga planerna, tillstånden och därmed jämförbara besluten har presenterats klart och tydligt och med anknytning till projektet under behandling. Att ta upp förutsättningarna för de tillstånd som blir föremål för tillståndsprövning hade bidragit till informationen om omständigheter som behöver studeras efter MKB-förfarandet. Regionförvaltningsverket för Norra Finland har jurisdiktion över frågor rörande ändring av källor enligt vattenlagen (264/1961).

Behandlingen av alternativen

Alternativen har beskrivits i texten och placeringen har illustrerats på kartor med tillräcklig noggrannhet. Urvalet av vindkraftparkens alternativ förklaras inte, men skillnaderna mellan deras påverkan framgår av MKB-rapporten. Antalet olika typer av alternativ har varit tillräckligt, och det alternativ som framförts under deltagandeprocessen (kraftledningens VE C) har funnits med i behandlingen. Nollalternativet är korrekt definierat och dess effekter i jämförelse med de andra alternativen är tillfredställande presenterade. Alternativens effekter har utretts på ett balanserat vis.

Utredning av effekter och bedömning av signifikans

Natura-värden

Behovet av en Natura-bedömning har utretts på ett tillfredställande sätt för alla de tre Natura-områden som ligger inom projektets påverkansområde (Tornio-Muoniojokis vattenområde, Pallas-Ounastunturi, Muoniojoki-Utkujoki). Den egentliga Natura-bedömningen för projektets effekter behövs för Muoniojoki-Utkujärvis Natura-område, om kraftledningsalternativ VE C väljs ut för genomförande. Vindkraftparken och kraftledningarna får inga betydande negativa effekter för Tornio-Muoniojokis och Pallas-Ounastunturis Naturaområden.

Natur

Naturutredningarna har upprättats på ett ytterst mångsidigt och bra sätt, och det finns inget behov av ytterligare utredningar utöver de som redan pågår. Effekterna på fågelbeståndet har utretts sakkunnigt. Särskilt har man satsat på förekomsterna av rovfåglar inom projektområdet. Även fåglar som häckar på svenska sidan har beaktats. För fågelbeståndet är kraftledningsalternativ VEA att föredra. Effekterna är ringa och riktar sig mot den nordostliga delen av Ylinen Utkujärvi. Ingen bedömning har presenterats av möjligheten att dra markkabel på för fågelstammen

känsliga områden, inte heller några motiveringar till varför denna lösning inte skulle kunna användas för att lindra skadeverkningarna.

Effekter för människor, trivsel och rekreationsbruk

Effekterna som riktar sig mot människor är tillfredställande bedömda. Med tanke på den stora landskapspåverkan för byn Kajanki hade även byns invånare kunnat ingå i enkäten för närområdet.

Effekterna för älgarnas vandring och därmed för jakten i området har konstaterats på ett allmänt plan. När det gäller vandringsleden som korsar Mielmukkavaaras krön och dess rastplats har förändringarna av miljö och utflyktsmålets förmåga att locka besökare inte skildrats ingående i rapporten. I övrigt har MKB-rapporten bedömt projektets effekter för trivsel och rekreationsbruk med tillräcklig noggrannhet.

Ytvatten

Möjliga effekter på strömvatten och älvar orsakas bara av röjning av kraftledningslinjer samt resning av stolpar, men så länge arbetena genomförs på strandområden på det erosionundvikande sätt som nämns i texten borde i stort sett inga negativa effekter uppstå.

Bottenvatten

Kraftledningalternativen A och B genomkorsar ett för Alalompolos vattenförsörjning betydelsefullt grundvattenområde. I alternativ A löper ledningen dessutom ett kort stycke genom södra delen av Miasjärvis grundvattenområde. Byggandet av kraftledningen ger dock inte anledning till åtgärder, för stolparnas fundament reses ovanför grundvattentytan och linjen går mer än en halv kilometer från vattentag. Så länge avverkningen av kraftledningssvågen och byggandet genomförs med hänsyn till grundvattnet torde verksamheten inte ha någon menlig påverkan.

Landskap

Landskapspåverkan har konstaterats som en av de största effekterna av projektet. Effekterna har bedömts på ett sakkunnigt, konsekvent och mångsidigt sätt. Bedömningsmetoderna och osäkerheterna i samband med bedömningen har framförts på ett bra sätt.

En del av landskapseffekterna har konstaterats vara betydande, men även här har slutsatsen varit att landskapsvärdena inte minskar dramatiskt. Enligt Lapplands ELY-central blir vindkraftparkens landskapseffekter dock mycket betydande, framför allt för de enligt de riksomfattande målen för områdesanvändningen nationellt värdefulla landskapsområdena i Kajanki, men även i Pallastunturi. Även i förteckningen över lindrande kriterierna för landskapspåverkan som presenteras i MKB-beskrivningen är merparten av punkterna sådana att inga lindrande omständigheter kan anses finnas österifrån sett. ELY-centralen förhåller sig därför kritisk till det som presenterats i tabell 8-1.

Buller

Bullerutredningen är noggrant genomförd. De använda antagandena och bedömningarna är sådana som tar upp det värsta tänkbara scenariet. Bedömningen är väl motiverad. Utredningen framhåller på ett bra sätt förändringarna av ljudlandskapet, en bedömning av hur mycket riktvärden skulle överskridas, osäkerhetsfaktorer och möjligheter att begränsa källjudnivån för att riktvärdesgränserna inte ska överskridas. MKB-rapporten lägger fram de negativa effekterna liksom möjligheterna att minska dem.

Ljus- och skuggeffekter

Bedömningen av påverkan från såväl ljus- som skuggeffekter är tydlig och tar upp både metoder och osäkerheter. Eftersom Finland saknar riktvärden för skuggeffekter är det särskilt förtjänstfullt att beskrivningen presenterar europeisk praxis för bedömning av skuggeffekter. En illustration av flyghinderljusens visuella påverkan skulle ha förbättrat bedömningens begriplighet och kvalitet.

Effekter på radarfunktioner och kommunikationsförbindelser

I det avgivna utlåtandet om MKB-programmet förutsätts att vindkraftparkens effekter för luftbevakningssensorer samt riskerna för försvaret ska framgå av MKB-rapporten. Denna fråga har inte utretts. Flygvapnet har inte gjort något utlåtande om MKB-beskrivningen. Effekterna på luftbevakningssensorer ska vara utredda senast innan besluten som möjliggör projektet. De beslutsfattande myndigheterna bör stå i kontakt med försvarsmakten innan beslutet fattas.

Av MKB-rapporten framgår inte på vilket sätt och hur långt vindkraftverkens störande påverkan på kommunikationsförbindelser, exempelvis tv-signaler, sträcker sig. Denna del av projektets eventuella menliga effekter har inte bedömts.

Effekter för näringslivet samt den regionala och kommunala ekonomin

Effekterna för renskötseln och rennäringen har bedömts och de negativa verkningarna har framförts i tillräcklig utsträckning. Mielmukkavaara är med sina vårvinterbetesmarker med tagellav ett viktigt område för renarnas betesvandringar. Eventuella förändringar av betesvandringarna har inte beskrivits.

Turistföretagarna har fått delta i bedömningen av effekterna. Turistföretagarnas åsikter och oro för vindkraftparkens negativa effekter har presenterats. Den tabell om de mest betydande förändringar som projektet orsakar, som preciserats av expertis förtjänar kritik för några omständigheter, eftersom dessa ger en felaktig bild av effekternas inriktning: Mielmukkavaara används att döma av nulägesbeskrivningarna idag inte till turistnärlingsverksamhet, och att då presentera turistnäringen i en sådan roll förleder uppmärksamheten från viktigare omständigheter. Väsentligare är då att förstå den även i intervjuerna nämnda användningen av Mielmukkavaaras påverkansområde och påverkansområdets betydelse och den påverkan som därigenom kommer turistnäringen till del. För tu-

ristprodukternas och turistutbudets del har ingen bedömning gjorts av huruvida projektet minskar turistutbudet. Det handlar rimligtvis även om möjligheten att bevara tidigare goda turistprodukter. Lapplands ELY-centrals uppfattning är att Muonios turistleder snarare är en central del av turistverksamhetens drift än en fråga om rekreationsanvändning för turism. Ingen alternativ naturturistprodukt kan ersätta det äkta värdet och dragningskraften hos vildmarksnatur och naturupplevelser. Att döma av MKB-rapporten skulle man på något sätt kunna förändra eller ersätta imageeffekten vid behov. I bedömningen av effekter för turismen har man delvis använt sig av begrepp som skiljer sig från resten av bedömningen (verksamhetsmiljö istället för kontrollområde/påverkansområde) och effekternas natur (positiva/negativa) framgår inte av alla bedömda faktorer.

Effekterna för den regionala och kommunala ekonomin har bedömts på ett tillfredställande sätt. Bedömningen tar upp att projektet även kan leda till förlorade arbetstillfällen. De negativa effekter som eventuellt kan drabba turismen finns dock inte med i granskningen. Bedömningen av förlorade arbetstillfällen har förbättrat kvaliteten och sanningsenligheten i bedömningen av effekterna för den regionala och kommunala ekonomin. Bedömningen kan därmed anses vara riktgivande.

Trafik

Effekterna på trafiken och trafiksäkerheten har fått en tillräcklig bedömning. De planerade vindkraftverken synes ha en dominerande närvaro i väglandskapet för riksväg 21, men den landskapliga skillnaden mellan alternativ 1 och 2 framstår i detta hänseende som ringa. För kraftledningens del skulle alternativ C ha varit det sämsta även för väglandskapet, eftersom kraftledningen bl.a. skulle ha korsat riksväg 21 på två olika ställen.

Kraftledningens ruttalternativ B skulle följa riksväg 21 en bit och tillsammans med de planerade vindkraftverken förändra väglandskapet och vara mer dominerande i väglandskapet än alternativ A. Båda kraftledningsalternativen A och B skulle korsa de regionala landsvägarna 19888 och 19885. Till den del som kraftledningarna korsar landsvägar tillämpas anvisningarna i "Sätköjohdot ja yleiset tiet TIEH 2122342" eller nyare anvisningar som är i kraft vid tiden för planeringen.

Alternativens jämförelse och genomförbarhet

Alternativen har jämförts och de eventuella skillnaderna i påverkan mellan alternativen framgår av MKB-rapportens tabeller. Metoden har varit en analytisk jämförelsemetod, vilket borde ha kunnat nämnas. Även i övrigt är skildringen av sättet på vilket jämförelsen gjordes otydlig. Nollalternativet behöver inte jämföras med nuläget eftersom de är identiska. Detta har man visserligen inte gjort sig skyldiga till i själva jämförelsen.

MKB-förfarandet är ett planeringsförfarande vars syfte bland annat är att på förhand bedöma effekterna, föra fram olika uppfattningar och söka sätt att mildra skadeverkningarna. Projektets genomförbarhet kan bedömas utifrån flera perspektiv (tekniskt, ekonomiskt, skadlig miljöpåverkan, lokala synpunkter om godtagbarhet). I de lämnade utlåtandena förekommer även kritik. Således kan man ännu inte slutgiltigt konstatera

huruvida projektet är genomförbart. Projektets godtagbarhet avgörs efter MKB-förfarandet i kommande planerings- och tillståndsförfaranden i enlighet med andra lagar, genom beslut med anknytning till dem. Ur genomförbarhetssynpunkt är skillnaderna mellan vindkraftparksalternativen ringa.

Förebyggande och mildrande av skadlig påverkan

MKB-rapporten presenterar åtgärder för att lindra skadeverkningarna.

Under byggtiden kan påverkan på fågelbeståndet och andra djur lindras genom att beakta fåglarnas migrations- och häckningstider och känsliga perioder för vård av ungar i när och var arbeten utförs.

Dialogen med olika intressegrupper som inletts under MKB-förfarandet om metoder för att förebygga, mildra och kompensera skadliga konsekvenser bör fortsätta.

Uppföljning

Om projektet genomförs bör effekterna på fågelbeståndet prioriteras särskilt i uppföljningarna av naturen. Ju mer omfattande uppföljningen är, desto bättre kan man medvetet minska skadeverkningarna och även fastställa kompensationen mer exakt. En presentation av behandlingsforum för uppföljningsresultaten skulle ha erbjudit en fortsättning till den väl inledda dialogen i samband med projektet.

Deltagandearrangemangens tillräcklighet

Deltagandearrangemangen har skildrats i bedömningsbeskrivningen och det har funnits mångsidiga möjligheter att delta. Många medborgare och representanter för olika intressegrupper har deltagit på mötena. Deltagandet har påverkat den utförda bedömningen. Kontaktmyndighetens utlåtande om bedömningsprogrammet har beaktats med undantag för effekterna i samband med tv-signalen och kommunikationsförbindelserna. Svenskarnas medverkan har möjliggjorts och har också påverkat bedömningen.

Deltagande har också genomförts i form av enkäter och intervjuer. Även om tidpunkten för invånarenkäten har kritiserats har den ändå bidragit till att öka kännedomen om projektet. I fortsatt användning av enkäter bör man dock beakta tidpunkten för enkäten och hur dess geografiska begränsning eventuellt kan påverka resultaten.

Rapportering

Rapporteringen är tydlig och högklassig. Kapitelindelningen är genomtänkt och språket är ledigt. Läsaren dränks inte i onödig information. Bilder, kartor, tabeller och färger har använts på ett bra sätt för att liva upp texten och underlätta för läsaren att sätta sig in i ämnet. Det förekommer en del upprepningar, vilket dock är naturligt i behandlingen av ett så stort material, och hänvisningar görs till noggrannare genomgångar av ämnen på annan plats i rapporten. Språket är i det närmaste felfritt. MKB-rapporten innehåller både ett sammandrag och en sammanfattning av de mest betydande effekterna och av jämförelsen mellan alternativen. Källmaterialet är så detaljerat utarbetat att man med dess hjälp kan söka efter källorna. Särutredningarna har presenterats. En del av särutredningarnas bilagor saknar numrering. Ett sammandrag på svenska har upprättats för internationellt hörande.

Sammandrag och bedömningsbeskrivningens tillräcklighet

Miljökonsekvensbeskrivningen är högklassig och tillräcklig. Innebörden i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (468/1994, 458/2006) har realiserats. MKB-förfarandet för Mielmukkavaara vindkraftpark har främjat bedömningen av och ett enhetligt beaktande av miljökonsekvenserna i planeringen. Medborgarnas informationstillgång och möjligheter till deltagande har ökat till följd av MKB-förfarandet.

Effekterna på luftbevakningssensorer ska vara utredda senast innan beslutet som möjliggör projektet. De beslutsfattande myndigheterna bör stå i kontakt med försvarsmakten innan beslutet fattas.

DELGIVNING AV UTLÅTANDET

Kontaktmyndighetens utlåtande skickas till den projektansvariga samt som information till dem som givit utlåtanden. Utlåtandet finns 20.9–22.10.2010 till påseende på kommunkansliet i Muonio och Lapplands ELY-central samt tills vidare på internet på www.ely-keskus.fi/ Lappi > Ympäristönsuojelu > Ympäristövaikutusten arviointi YVA ja SOVA > (Under kategorin Ennen vuotta 2010 vireille tulleet ja päättyneet YVA-hankkeet) päättyneet YVA-hankkeet > Mielmukkavaaran tuulipuisto. Utlåtandet om bedömningsbeskrivningen kan även studeras på biblioteket i Muonio och i den samnordiska biblioteks bilen.

Deltagare i beredningen av utlåtandet har varit överinspektör Pekka Herva (fågelbestånd, växtlighet, rekreationsanvändning), överinspektör Eira Luokkanen (buller), hydrogeolog Heikki Hautala (grundvatten), biolog Petri Liljaniemi (ytvatten) och miljöansvarig Eira Järviluoma (trafik). Anteckningarna från det offentliga mötet gjordes av konsult Karoliina Joensuu från Pöyry.

Chef för enheten för områdesanvändning

Timo Jokelainen

Överinspektör

Leena Ruokanen

PRESTATIONSavgift 7 100 €

avgiftsgrund

Enligt statsrådets förordning om närings-, trafik- och miljöcentralernas avgiftsbelagda prestationer (1097/2009) är avgiften för en kontaktmyndighets utlåtande om bedömningsrapport som avses i MKB-lagen 7 100 euro.

BILAGA

Överklagande av avgift till den projektansvariga

FÖR KÄNNEDOM

Utlåtandet avgivet av
Miljöministeriet
Finlands miljöcentral